

İMSAD AYLIK RAPOR

12

Aralık 2011

- TÜRKİYE & DÜNYADA GÜNDEM
- DÜNYA EKONOMİSİ
- DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ
- TÜRKİYE EKONOMİSİ
- TÜRKİYE İNŞAAT SEKTÖRÜ

İNŞAAT MALZEMESİ SANAYİCİLERİ DERNEĞİ

www.imsad.org

TÜRKİYE VE DÜNYADA GÜNDEM

⇒ **Kriz AB'yi böldü...** Avrupa Birliği'nde (AB) sıkı bütçe disiplini sağlamak ve Euro krizinden çıkmak için Almanya Başbakanı Angela Merkel ve Fransa Başbakanı Nicolas Sarkozy'nin sunduğu 'Mali Sözleşme'nin İngiltere'den onay çıkmadan kabul edilmesi 27 üyeli AB'ye son veren süreci başlattı. AB, Euro Bölgesi'ni korumak için mali birlik oluşturma konusunda bölünürken, Almanya ve Fransa liderliğindeki ülkelerin büyük bölümü ayrı bir anlaşmayla yola devam kararı aldı. AB'ye üye 27 ülkenin liderlerinden 25'i Euro Bölgesi'ni korumak için katı bütçe kurallarıyla daha sıkı birlik oluşturma konusunda anlaştı. Ancak İngiltere kendisi için istediği imtiyazları elde etmede başarılı olamayınca AB anlaşmasında önerilen değişiklikleri kabul edemeyeceğini açıkladı. Böylece, Euro Bölgesi üyesi olmayan 10 AB üyesi ülkeden sadece İngiltere yeni anlaşma yapılması sürecinin dışında kalmış oldu. Taslak metinde, "Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Macaristan, Letonya, Litvanya, Polonya, Romanya, İrlanda ve İsveç'in hükümet ya da devlet başkanlarının parlamentolarına danıştıktan sonra bu süreçte yer alma olasılığının sinyalini verdiği" belirtildi.

⇒ **IIF: AB resesyonda...** Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF) yayınladığı global görünüm raporunda Avro Bölgesi'nin hali hazırda resesyonda olduğunu ve bölgede şartların kötüleştiğini bildirdi. Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF) yayınladığı global görünüm raporunda Avro Bölgesi'nin hali hazırda resesyonda olduğunu ve bölgede şartların kötüleştiğini bildirdi.

⇒ **Merkez kredilerdeki hız kaybına dikkat çekti...** Merkez Bankası Finansal İstikrar Raporu'nda kredi artışının yılın üçüncü çeyreğinden itibaren hız kestiğine ve makul seviyelere indiğine dikkat çekerek, cari açığı iyileşmenin kalıcı olabilmesi için kredilerin makul seviyelerde büyümeye devam etmesinin önem taşıdığını vurguladı. Küresel finansal kriz, kapsamı ve etkisi bakımından daha önce tecrübe edilmemiş bir boyuta ulaştığına dikkat çekilen raporda, küresel krizin başlangıcında, sorunların

kaynağında bulunan finansal ve reel sektörü destekleyici bir rolü olan kamu kesimi, krizin bu aşamasında ana risk unsuru olduğu ve "ülke riski" kavramının ön plana çıktığı dile getirildi. Gelişmiş ülkelerin büyüme performanslarında görülen kötüleşme, gelişmekte olan ülkelere finansman, beklenti ve ticaret kanalları ile yansıdı. Kredi artışı yılın üçüncü çeyreğinden itibaren hız kesmiş olup, makul seviyelere indi. Cari açığı iyileşmenin kalıcı olabilmesi için kredilerin makul seviyelerde büyümeye devam etmesi önem arz taşımakta. Özellikle tüketici kredilerinde görülen yavaşlamanın önümüzdeki dönemde Türkiye'de özel tasarruf eğiliminin artmasını sağlayarak cari açığı iyileşmenin hızlanmasına katkıda bulunacağı değerlendirildi. Öte yandan, döviz kurundaki artışın ve yönetilen, yönlendirilen fiyat ayarlamalarının enflasyon göstergelerini olumsuz etkilediğine değinildi.

⇒ **IMF: 2012'de Türkiye'nin büyüme hızı yavaşlar...** IMF, Türk ekonomisinin 2011'in ilk yarısında güçlü büyüme göstermeye devam ettiğini, ancak büyüme oranının, zayıf sermaye girişleri nedeniyle 2012'de hızla %2'ye düşmesinin beklendiğini bildirdi. IMF'den kamu bilgi notu başlığı altında yapılan açıklamada, IMF İcra Kurulu'nun, Türkiye ile 4'üncü madde gözden geçirmelerini 30 Kasım'da tamamladığı belirtildi. Enflasyonun hızla yükseldiği ve 2011 yılının sonunda %9,5'a ulaşmasının tahmin edildiği, bu seviyenin %5,5'lik hedefin epeyce yukarısında olduğuna işaret edildi. Direktörlerin, Türkiye'de kamu borcu ve bütçe açığındaki düşüşten memnuniyet duydukları ifade edilen açıklamada, iç talebin daraltılması ve yüksek enflasyon oranının düşürülmesinin desteklenmesi, aynı zamanda da sermaye akışlarının tersine dönmesi durumunda mali tampon sağlanması amacıyla, yetkililere, mali politikaları sıkılaştırma çağrısı yaptığı ifade edildi.

⇒ **Gayrimenkul sektörü yabancı yatırımcıya açılıyor...** Yabancılar konut satışının önünü açacak mütekebbiliyet (karşılıklılık) şartının kaldırılmasını öngören çalışma tamamlandı. Tasarıya göre

"mütekabiliyet" konusunda kabineye yetki verildi. Buna göre, karşılıklılık koşulunun aranmayacağı ülkeleri Bakanlar Kurulu belirleyecek. Ulusal çıkarlar doğrultusunda bazı ülkelerle ikili emlak anlaşmaları yapılabilecek.

⇒ **Müteahhitlere yetki belgesi zorunluluğu...** İnşaatlarda kaliteyi artırmayı ve olası bir afet durumunda can kaybını sıfıra indirmeyi amaçlayan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren müteahhitlere "Yetki Belgesi Numarası" almaları zorunluluğu getirdi. Bakanlık'tan yapılan yazılı açıklamada, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının, Türkiye'de yapı müteahhitliği hizmeti verebilmek için gereken asgari şartları belirlendiği ve bu kapsamda daha önce hazırlanan "Yapı Müteahhitlerinin Kayıtları ile Şantiye Şefleri ve Yetki Belgeli Ustalar Hakkında Yönetmelik" in 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren uygulanmaya başlayacağı vurgulandı. Yönetmelik kapsamında Yapı Müteahhitliği Bilişim Sisteminin oluşturulduğu ifade edilen açıklamada, "Yapı ruhsatına tabi inşaat yapan inşaat ve tesisat müteahhitlerinin kayıt altına alınacağı ve İmar Kanunu kapsamında kusurlu işlem yapan müteahhitlerin ülke çapında faaliyetlerinin durdurulabileceği Müteahhitlik Bilgi Sistemi yılbaşında devreye giriyor" denildi.

⇒ **S&P'den AB'ye "darbe" hazırlığı...** Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard and Poor's, Euro Bölgesi üyelerinin AB bütçesinin yüzde 62'sini sağladıklarını belirterek Avrupa Birliği'nin "AAA" olan kredi notunu olası bir indirim için izlemeye aldı. S&P, kredi notu izlemesinin, AB'nin borçlarını yeniden ödemesini desteklemede Euro Bölgesi ülkelerinin finansal yeterliliğine odaklanacağını açıkladı. S&P ayrıca Avrupa'da yerel ve bölgesel hükümetler, kamu finansman kuruluşlarının notlarını da olası bir indirim izlemeye aldı. S&P bunun yanı sıra Avrupa'nın büyük bankaları BNP Paribas, FortisBank SA, Commerzbank AG, Credit Agricole, Intesa Sanpaolo, UniCredit ve Deutsche Bank'ın kredi notlarını da izlemeye aldı.

⇒ **Alman bankaların notu düştü, ABD'lilere uyarı geldi...** Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's, Almanya'da 12 kamu bankasının notlarını

düşürdü. Bir diğer kredi derecelendirme kuruluşu Fitch ise ABD bankalarına 'görünüm' uyarısı yaptı.

⇒ **Bir not indirim kararı da Çin'den...** Çinli kredi derecelendirme kuruluşu Dagong Global Credit Rating Co., Fransa'nın kredi notunu ülkenin ekonomik koşullarındaki bozulma gerekçesiyle indirdi. Dagong'tan yapılan açıklamaya göre, Fransa'nın kredi notu AA+'dan AA-'ye çekildi.

⇒ **AB'de "çürük" avı...** Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's Investors Service, Euro Bölgesi'nin en borçlu doğulu üyesi Macaristan'ın kredi notunu, kabinenin güveni artırmak için IMF'ten yardım istemesi sonrası, 15 yıl sonra kredi yapılamaz seviyeye indirdi. Döviz ve yerel para cindisinden tahvillerin kredi notu bir basamak düşürülerek "Baa3"ten, en yüksek "çöp" seviyesi olan "Ba1"e düşürdü. Moody's yaptığı açıklamada, not indiriminin ana nedeninin Macaristan hükümetinin mali konsolidasyon ve orta vadede kamu sektörü borç yükünün azaltılması hedeflerini karşılama kabiliyetine yönelik belirsizlik olduğunu vurguladı.

⇒ **Türkiye AB'ye para musluğunu kapattı...** Yunanistan başta olmak üzere Euro Bölgesi'nde borç krizi yaşayan ülkelerdeki yüklü kredi riskleri nedeniyle sıkıntılı günler yaşayan Avrupalı bankalar, dolar avına çıktı. 2008 krizinde olduğu gibi Türkiye'de de para arayan Avrupalı bankalar bu sefer eli boş dönüyor. Almanya'nın devlet tahviline bile ilgi olmadığı ortamda Türk bankaları Avrupa'ya kredi hatlarını kapattı. Bunun en büyük nedeni ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) yaptığı uyarı. Edinilen bilgiye göre Avrupalı bankalara para verilmesini istemeyen BDDK, Türk bankalarını 'Avrupa bankalarından borçlu olun ancak alacaklı olmayın' uyarısında bulundu.

⇒ **Komşu "daraldı"...** Yunanistan ekonomisi, yılın üçüncü çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %5,2 daraldı. Daha önce %8,1 daralma olarak açıklanan birinci çeyrek verisi %8,3 daralma, yüzde 7,3 daralma olarak açıklanan ikinci çeyrek verisi ise %7,4 daralma olarak revize edildi. Yunanistan hükümeti, bu yılın tamamında ekonominin %5,5 daralacağını tahmin ediyor.

EKONOMİDE VE İNŞAAT SEKTÖRÜNDE SON BİR AY

- ⇒ İnşaat sektörünün büyüme hızında yavaşlama yaşansa da çift haneli gelişimin devam ettiği görülmektedir. Buna göre inşaat sektöründe üçüncü çeyrekte kaydedilen büyüme %10,6 olarak gerçekleşmiştir. İnşaat sektörünün büyüklüğünde ise çeyreklik bazda cari fiyatlarla dikkat çektiğimiz 10 milyar TL'nin artık çok geride kaldığı görülmektedir. 3. çeyrekte sektörün büyüklüğü 15,03 milyar TL düzeyinde oluşmuştur.
- ⇒ Uzun vadeli adımları atmadan önce küresel gelişmelerin netleşmesini bekleyen sektör, orta vadeli yatırımlarda ise hızlı hareket etmektedir. Bunun sonucu olarak göre yapı ruhsatında geçen yıla göre bir düşüş yaşandığı görülürken, yapı kullanım izinlerinde artış oranları oldukça yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir. Yapı ruhsatlarında geçen yılın aynı dönemine göre Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarındaki değişimler sırasıyla -%4,97, %14,95 ve -%21,58 düzeylerinde oluşurken, aynı dilimde yapı

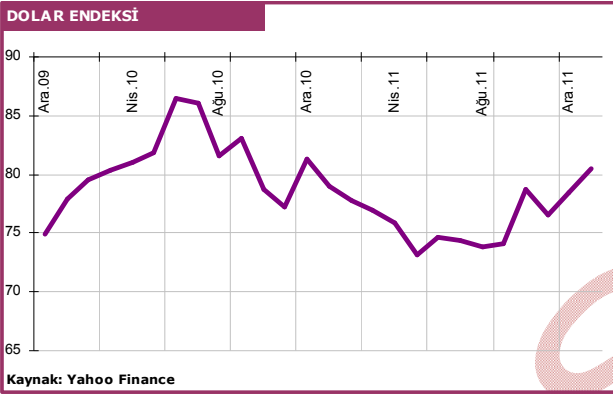
- kullanım izinleri %25,87, %37,91 ve %31,93 düzeyinde artış kaydetmiştir.
- ⇒ Konut satışları rakamları ele alındığında ise 3. çeyrekte, 2. çeyreğe göre tüketici talebinin hız kestiği görülmektedir. Özellikle faizlerin yeniden yükseliş trendine girmesi ve Avrupa'dan gelen kriz haberleri bunda etkili olmuştur. Son TÜİK verilerinde konut satışlarında bir önceki döneme göre %5,18'lik gerileme kaydedilmiştir. Bununla birlikte bir önceki yılın aynı dönemine göre %21,57'lik artış yaşandığı görülmektedir.
- ⇒ İnşaat malzemesi sektörünün Ekim ayı verilerine göre ihracat 1,67 milyar dolar düzeyinde gerçekleşirken, ithalat 500 milyon dolar seviyesinde kalmıştır. Bu nedenle sektörün cari dengeye doğrudan olumlu katkısı 1,17 milyar dolar düzeyinde oluşmuştur. Yani sektör 1,17 milyar dolarlık cari fazla üretmiştir. Bu rakam sektörün Eylül ayındaki 780 milyon dolarlık katkısının %49,6'lık bir artış yaşadığını göstermektedir.

ÖZET VERİLER			
RAKAMLARLA TÜRKİYE EKONOMİSİ			
		Dönem	Değişim
Büyüme	ÖD	2011 3.Çeyrek	%8,20
Sanayi Üretimi	ÖD	Ekim	%7,30
Kapasite Kullanım Oranı	-	Kasım	%76,90
İhracat	ÖA	Ekim	%10,89
TÜFE	ÖA	Kasım	%1,73
ÜFE	ÖA	Kasım	%0,65
İşsizlik Oranı	-	Ağustos	%9,20
RAKAMLARLA İNŞAAT SEKTÖRÜ			
		Dönem	Değişim
Gelişim Hızı	ÖD	2011 3.Çeyrek	%10,60
İnşaat Malzemeleri Fiyatları - TÜİK	ÖA	2011 3.Çeyrek	%4,38
İnşaat Malzemeleri Fiyatları - İTO	ÖA	Ekim	%2,39
İnşaat Sektöründe Üretim	ÖD	2011 2.Çeyrek	%13,40
İnşaat Sektöründe Ciro	ÖD	2011 2.Çeyrek	%10,50
İnşaat Sektöründe İstihdam	ÖD	2011 2.Çeyrek	%4,60
İnşaat Sektöründe Çalışılan Saat	ÖD	2011 2.Çeyrek	%2,70
İnşaat Sektöründe Brüt Ücret-Maaş	ÖD	2011 2.Çeyrek	%14,90
Konut Satışları	ÖA	2011 3.Çeyrek	-%5,18
Tüketicinin İnşaa Ettirme/Alma İhtimali	ÖA	Ekim	-%16,12
İstihdam Değişimi	ÖA	Ağustos	%1,54
Konut Kredileri	ÖA	Ekim	%1,67
Yapı Ruhsatları-Bina Sayısı	ÖD	Eylül	-%11,02
Yapı Ruhsatları-Yüzölçüm	ÖD	Eylül	-%21,58
Yapı Ruhsatları-Değer	ÖD	Eylül	-%10,90
Yapı Ruhsatları-Daire Sayısı	ÖD	Eylül	-%25,65
Yapı Kullanım İzin Belgesi-Bina Sayısı	ÖD	Eylül	%32,10
Yapı Kullanım İzin Belgesi-Yüzölçüm	ÖD	Eylül	%31,93
Yapı Kullanım İzin Belgesi-Değer	ÖD	Eylül	%53,58
Yapı Kullanım İzin Belgesi-Daire Sayısı	ÖD	Eylül	%34,70

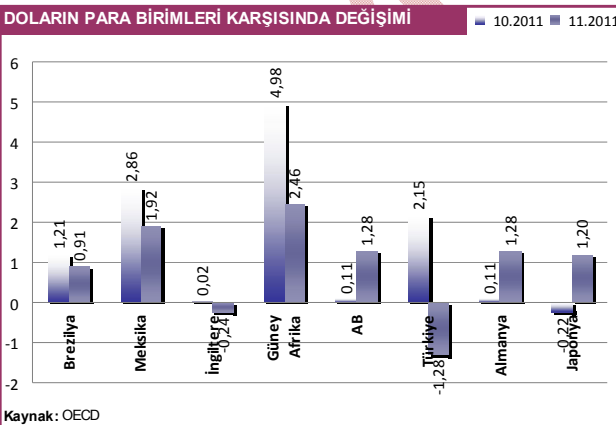
ÖA= Bir önceki döneme göre, ÖD= Bir önceki yılın aynı dönemine göre

DÜNYA EKONOMİSİ

Global ekonomide borç krizi probleminin konuşulmaya devam edildiği bir dönem daha yaşanmıştır. Avrupa'nın borç krizi sorunu Yunanistan'dan diğer ülkelere hızla sıçramaya devam etmektedir. Buna göre Portekiz, İspanya ve İtalya'yı da içene alan büyük bir sorun konumuna gelmiştir. Bu soruna yönelik çözüm önerileri yine finansman ayağında destekleri beklenen Almanya ve Fransa'nın muhalefeti nedeniyle uygulamaya geçememektedir. Buna bağlı olarak oluşan belirsizlik ortamı büyük fonların dolara ve dolar bazlı enstrümanlara yönelmesine neden olmaktadır.

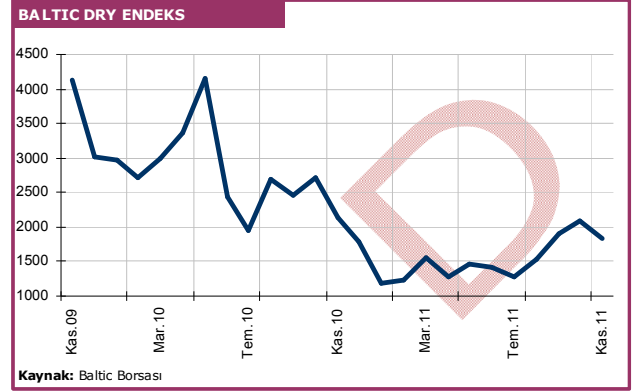

Nitekim uluslararası piyasalarda yakından takip edilen dolar endeksi bu görünümü destekler nitelikte son aylarda değerlenme eğilimine devam etmektedir.

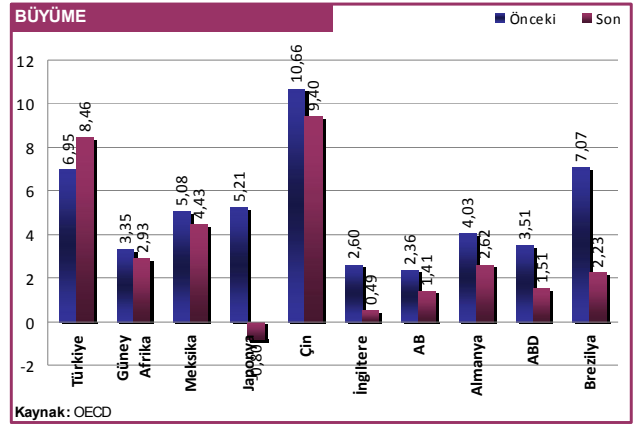

Doların Ekim ayında tüm para birimleri karşısında gösterdiği sert artış Kasım ayında yerini farklılaşmaya bırakmıştır. Buna göre TL'nin Ekim ayındaki değer kaybı sonrasında Kasım ayında sınırlı bir toparlanma yaşadığı görülmektedir. Buna karşın Türkiye ile karşılaştırılan Güney

Afrika'nın para biriminde değer kaybının hızlı bir şekilde sürdüğü gözlenmektedir. Yine Meksika ve Brezilya'nın para birimlerinde de Kasım ayında güç kaybı kaydedilmiştir.

Finansal piyasalardaki bu dalgalı seyrin önümüzdeki dönemde reel ekonomide de etkisini göstermesi beklenmelidir. Bu noktada takip edilmesi gereken endeks Baltık endeksi olacaktır. Nitekim, daha önceleri yukarı yönlü seyreden endeks son aylarda yönünü aşağı çevirmiştir. Bu da finansal piyasalardaki dalgalanmaların yavaş yavaş reel sektör tarafından dikkate alındığı şeklinde yorumlanabilir.

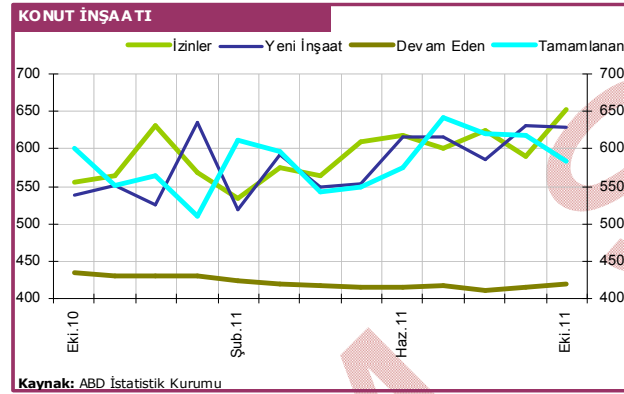
Mevsimsellikten ve takvim etkisinden arındırılmış rakamlara göre Türkiye'nin hızlı büyümesi devam etmektedir. Çin'den sonra dünyanın ikinci en hızlı büyüyen ekonomisi konumundaki Türkiye, bu performansı ile yabancı yatırımcıların dikkatini çekmektedir. Bununla birlikte cari açık sorunu nedeniyle büyümenin sürdürülebilirliği konusu ciddi bir soru işareti olarak durmaktadır. Buna paralel olarak gelen ekonomiyi soğutma çabaları büyümenin önümüzdeki dönemde hız kesmesine neden olacaktır.

DÜNYA İNŞAAT SEKTÖRÜ

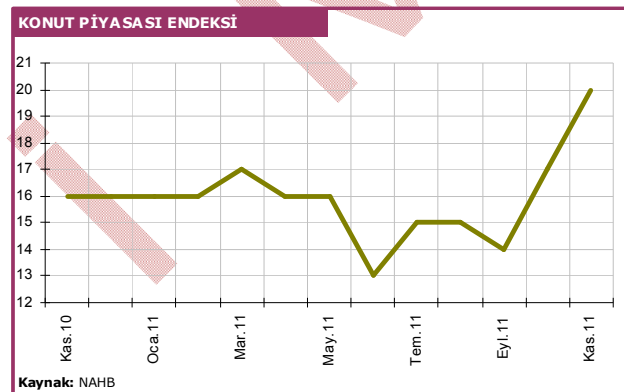
ABD’de konut sektörünün görünümünde belirsizlik sürmektedir. Özellikle global ekonomiye yönelik öngörü yapmanın zorluğu nedeniyle dalgalı bir seyir izleyen ABD’nin konut sektöründe veriler de bu karışık tabloyu ortaya koymaktadır. Nitekim Ekim rakamlarında bir önceki aya göre alınan konut inşaat ruhsatları %10,87, devam eden konut inşaatları %0,72 oranında artış gösterirken, yeni başlayan konut inşaatları %0,32, tamamlanan konut inşaatları ise %5,65 düşüş kaydetmiştir.

ABD’DE İNŞAAT SEKTÖRÜ					
	Miktar (Bin)			Değişim*	
	Ağu.11	Eyl.11	Eki.11	Ağu.11	Eyl.11
Alınan Konut İnşaat Ruhsatları	625	589	653	%3,99	-%5,76
Yeni Başlayan Konut İnşaatları	585	630	628	-%4,88	%7,69
Devam Eden Konut İnşaatları	411	416	419	-%1,44	%1,22
Tamamlanan Konut İnşaatları	621	619	584	-%3,12	-%0,32

Oluşan rakamlarda alınan konut inşaat ruhsatları ve devam eden konut inşaatlarındaki artış olumlu değerlendirilirken, yeni başlayan konut inşaatları ve tamamlanan konut inşaatlarındaki düşüş ise olumsuz bir tablo ortaya koymaktadır.

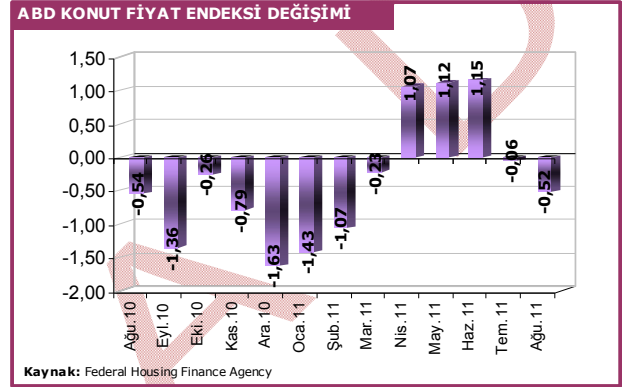

ABD’nin Konut Üreticileri Derneği’nin yayınladığı veriler ise olumlu bir görünüm sergilemektedir.

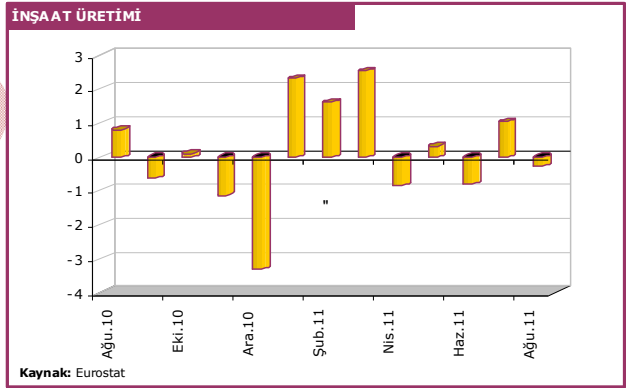

Nitekim, ABD’nin Konut Üreticileri Derneği’nin yayınladığı verilerde konut sektöründe “bekle-gör” eğiliminin pozitifte döndüğü görülmektedir. 2010 yılından bu döneme bakıldığında endeks 2010’un Kasım ayında 16 düzeyine çıkmış ve Şubat verisi de dahil olmak üzere 4 ay bu

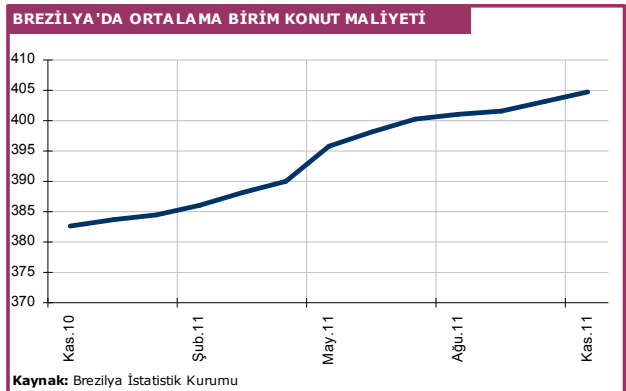
seviyede kalmıştır. 2011’in Mart ayında 17’ye yükselen endeks Nisan ayında 16 seviyesine gerilemiştir. Mayıs ayında değişim göstermeyen endeks sonrasında Haziran ayında 13’e gerilemiştir. Temmuz ayında 15’e çıkan endeks Ağustos’ta bu noktada kalmıştır. **Eylül ayında 14’e gerileyen rakam Ekim ve Kasım ayında sırasıyla 17 ve 20 olmak üzere hızlı bir artış kaydetmiştir.**

ABD’nin konut fiyatlarında ise Ağustos ayında %0,52’lik düşüş yaşanmıştır.

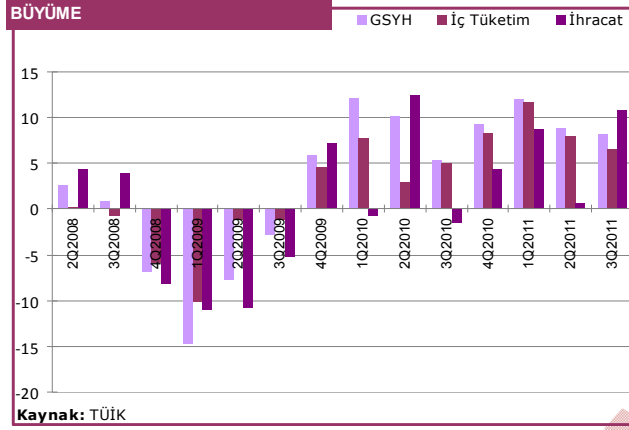
ABD piyasasındaki istikrarsız görünüm Euro Bölgesi’nde de gözlenebilmektedir. Bu bölgede inşaat üretimi rakamı son açıklanan Ağustos verilerine göre ise %0,26 azalmıştır.

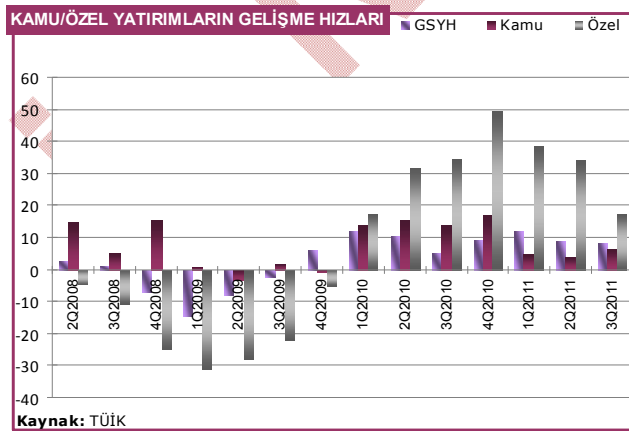
Türkiye’ye rakip olarak izlenen ülkelerden Brezilya’da ise konut maliyetleri talebe paralel olarak artış trendini korumaktadır.

TÜRKİYE EKONOMİSİ

Merkez Bankası'nın ve ekonomi yönetiminin aldığı önlemlere karşın 2011'in üçüncü çeyreğinde ekonomi hızlı büyümesini sürdürmüştür. Buna göre Türkiye ekonomisi yılın 3. çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine göre %8,2 büyümüştür. Geçen yılın 3. çeyreğinde bu oran %5,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Takvim etkisinden arındırılmış rakamlarına göre yılın üçüncü çeyreğindeki büyüme %7,7 düzeyinde oluşmuştur. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış GSYİH değeri ise bir önceki döneme göre %1,7 artış göstermiştir. **Bu sonuçlar ekonominin yılın ilk dokuz aylık döneminde hızlı büyümesine devam ettiğini göstermektedir.**

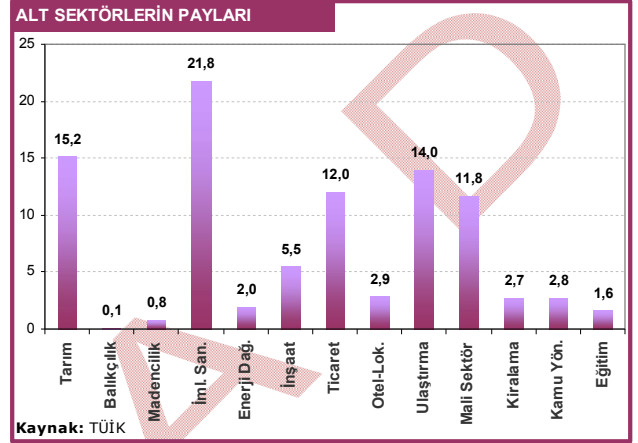

Daha önceki dönemlerde iç tüketim odaklı kaydedilen büyüme üçüncü çeyrekte yapı değiştirmiştir. **Buna göre üçüncü çeyrekte büyümenin motoru %10,8 artış gösteren ihracat olmuştur.** İhracattaki artışta ise TL'nin değer kaybetmesi etkili olmuştur.

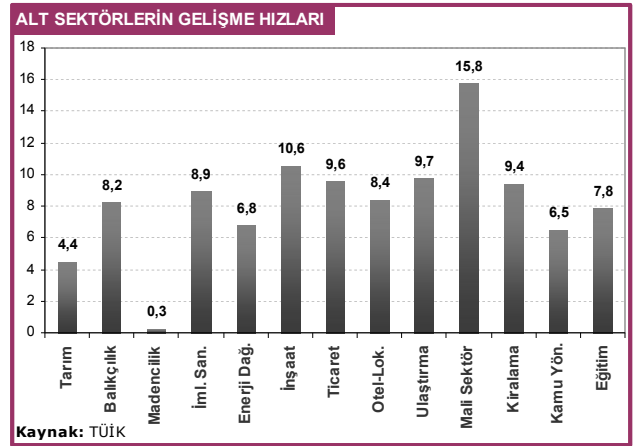

Harcamalar tarafında ise yılın bu döneminde özel tüketim harcamaları %9,2 artış kaydederken, kamu tüketim

harcamaları %10,2 yükseliş göstermiştir. Özel sektör yatırımları %29'un üzerinde artarken, kamu yatırımlarındaki büyüme %5'de kalmıştır. Dış talebin büyümeye katkısının da negatif 3,1 puan olduğu göze çarpmaktadır.

Sektörlerin büyümeye sağladıkları fayda göz önüne alındığında mevsimsellik etkisiyle tarım sektörünün ön plana çıktığı görülmektedir. Buna göre yılın 2. çeyreğinde büyümeye %7,1'lik katkı sağlayan tarım sektörü 3. çeyrekte %15,2'lik katkı sağlamıştır.

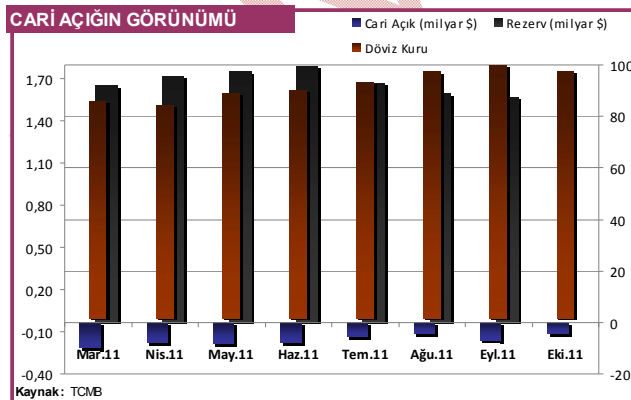

Yılın üçüncü çeyreğine ait üretim verilerine bakıldığında geçen yılın aynı dönemine göre tarım sektörünün büyümeye devam ettiği görülmektedir. **Sanayi ve hizmetler sektörlerinde de güçlü büyüme oranları kaydedilmiştir.** İnşaat sektörü ise iki haneli rakamlarla büyümeye devam etmiştir. Bu çerçevede, yılın Temmuz-Eylül döneminde tarım sektörü %4,5 büyürken, sanayi sektörü %8,4 oranında büyüme kaydetmiştir. Hizmetler

sektöründe büyüme %9,1'i bulurken, aynı kapsamın içinde değerlendirilen inşaat sektöründe de %10,6'lık büyüme görülmüştür. GSYH'ya net katkılar incelendiğinde tarım kesiminin katkısının 0,7 puan, sanayinin 2,1 puan, hizmetler kesiminin ise 5,4 puan olduğu gözlenmektedir.

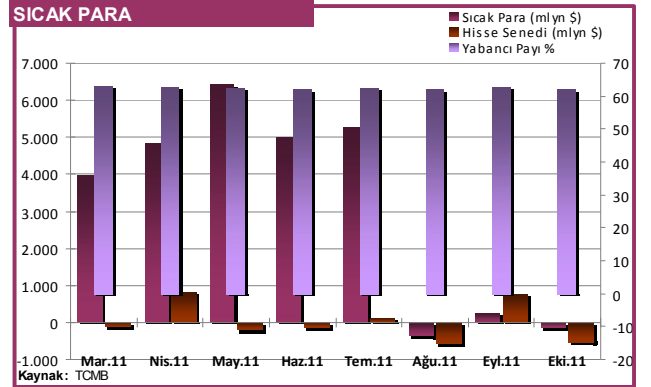
Bu noktada büyümenin sürdürülebilirliği önemli bir gündem maddesi olarak ortaya çıkmaktadır. Dünyadaki en yüksek kredi büyümesini yaşayan Türkiye cari işlemler açığının GSYH'ye oranın yüksek bir düzeyde olması nedeniyle ciddi bir kırılganlık riski yaşamaktadır. Bu nedenle mevcut durumda cari açığın finansmanı için kullanılan sermaye hareketlerinin seyri önemlidir. Sermayenin hız kesmesi durumunda tüketimde ve ekonomide daralma da kaçınılmaz olacaktır. Mevcut durumda global ekonomide 2008'dekine benzer endişeler artmaktadır. Bu nedenle, yapısal sorunların yanında global gelişmelerin yarattığı baskı ile birlikte GSYH'da küçülme kaçınılmaz olacaktır.

Cari işlemler açığının artış trendini yavaşlayarak da olsa sürdürmektedir. Nitekim Ekim ayında 12 aylık kümülatif cari açık rakamı 79 milyar dolara ulaşmıştır. Cari açığın yapısal bir sorun olduğu ve kısa vadede sanayinin yapısının değişmesinin zorluğu açıktır. Dolayısıyla cari açığın finansmanı konusunda kısa vadeli çözümlerin devam etmesi kaçınılmazdır. Bu kısa vadeli çözümler finansman ayağı üzerinde toplanacaktır.

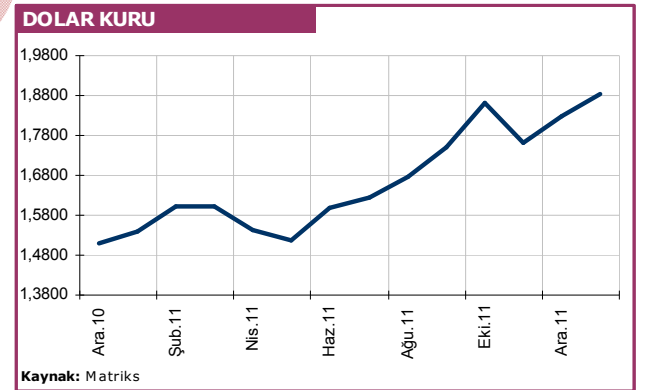

Ekim ayında 2011'de oluşan eksi sermaye hareketi dikkat çekmektedir. Net hata noksan kalemindeki 1 milyar dolara yakın girişle bu kalemde 10 aylık giriş de 13 milyar dolara

ulaşmıştır. Buna karşın, Ekim'de cari açığın tamamına yakın kısmı Ağustos ayındaki gibi TCMB döviz rezervlerinden karşılanmıştır.

Ayrıntılarda, önceki iki ayda yabancıların hazine bonosu stoklarındaki 4,7 milyar dolar azalış sonrası, Ekim'de 1,2 milyar dolarlık giriş görülmektedir. Hisse senetlerinde ise 500 milyon dolarlık çıkış bulunmaktadır. Borçlanma tarafında, bankalar 400 milyon dolar civarında net geri ödeme yaparken, şirketler ise net borçlanma gerçekleştirmemiştir. Bu noktada özel sektörün dikkatli hareket ettiğini söylemek yerinde olacaktır.

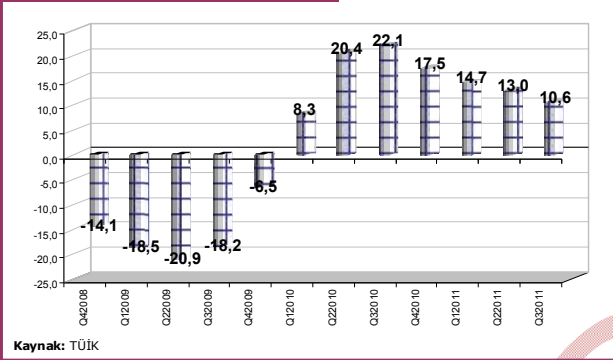
Özel sektörün temkinli hareket etmesinde etkili olan unsur ise dolar kurunun kaydettiği hızlı yükseliştir. 1,90'a yönelen dolar kurundaki bu artışa bağlı olarak özel sektörün dışarıdan borçlanma eğilimi azalmıştır.

Önümüzdeki dönemde cari işlemler açığının azalma eğilimine girmesi beklenmelidir. Bu azalmanın büyümede hız kesme ile paralel olacağı görülmektedir. Sürdürülebilir büyüme için cari açığın orta ve uzun vadeli sanayi odaklı çözümlerle giderilmesi gerektiği de ortadadır.

TÜRKİYE İNŞAAT SEKTÖRÜ

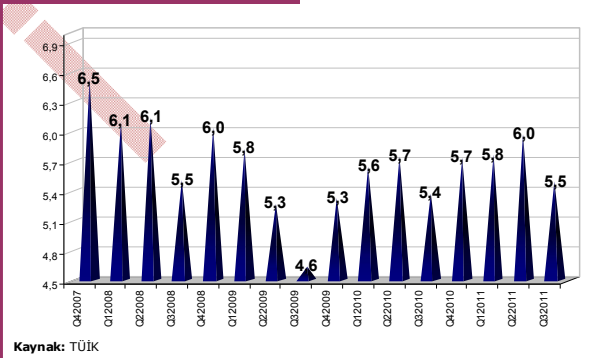
İnşaat sektörünün büyüme hızında yavaşlama yaşansa da çift haneli gelişimin devam ettiği görülmektedir. Buna göre inşaat sektöründe üçüncü çeyrekte kaydedilen büyüme %10,6 olarak gerçekleşmiştir. Mevsimselliğin ve baz etkisinin bir sonucu olarak geçen dönemlere göre daha sınırlı bir gelişim gösteren sektörde çift haneli büyümenin sürmesi olumlu bir gelişmedir. Bunda sektörün kaynaklarını akılcı kullanarak mevcut projeleri sonuçlandırmaya odaklanması etkili olmuştur.

İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN BÜYÜME HIZI

Geçmiş veri seti ele alındığında; inşaat sektörünün büyümesi 2010 yılının ilk çeyreğinde %8,3 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu oran 2010 yılının 2. çeyreğinde %20,4, 3. çeyreğinde %22,1 ve 4. çeyreğinde %17,5 seviyesinde oluşmuştur. 2010 yılının tamamında yakalanan büyüme rakamı %17,1 olmuştur. 2011 yılının ilk çeyreğinde ise %14,7'lik artış yaşanırken, ikinci çeyrekte %13 düzeyinde gelişim kaydedilmiştir. Bu veriler son açıklanan %10,6'lık gelişme hızındaki ivme kaybını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

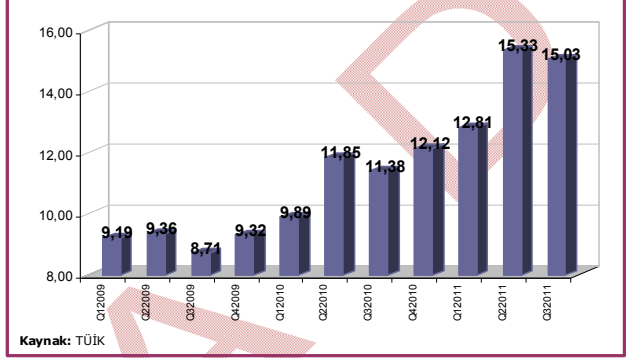
İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN KATKI PAYI

Bu ivme kaybının bir sonucu olarak inşaat sektörünün Türkiye ekonomisine

katkısında da gerileme yaşanmıştır. Buna göre bir önceki çeyrekte, 2008 yılından beri ilk kez %6 seviyesini yakalayan inşaat sektörünün büyümeye katkısı, 3. çeyrekte yeniden %5,5 seviyesine gerilemiştir.

İNŞAAT SEKTÖRÜNÜN BÜYÜKLÜĞÜ (MİLYAR TL)

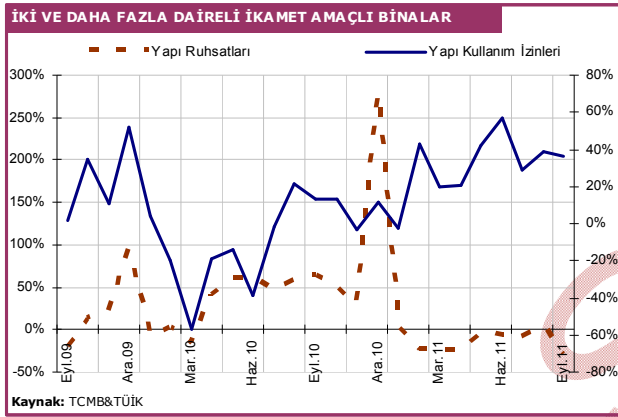

İnşaat sektörünün büyüklüğünde ise çeyreklik bazda cari fiyatlarla dikkat çektiğimiz 10 milyar TL'nin artık çok geride kaldığı görülmektedir. 2009'un 3. çeyreğinde sektörün büyüklüğü 8,71 milyar TL'ye kadar geriledikten sonra bu rakamın 2009 yılının 4. çeyreğinde 9,32 milyar TL'ye, 2010'un birinci çeyreğinde ise 9,8 milyar TL'ye çıktığı görülmektedir. İnşaat sektöründe ivmelenme bu çeyrek sonrasında yaşanmıştır. Buna göre hızlı bir çıkış trendinin içine giren inşaat sektörünün büyüklüğü 2010 yılının 2. çeyreğinde 11,85 milyar TL, 3. çeyreğinde 11,38 milyar TL, 4. çeyreğinde 12,12 milyar TL düzeyine yükselmiştir. 2011 yılında da ivmesini koruyan sektör ilk çeyrekte 12,81 milyar TL, ikinci çeyrekte ise 15,3 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. 3. çeyrekte mevcut seviye korunmuş ve sektörün büyüklüğü 15,03 milyar TL düzeyinde oluşmuştur.

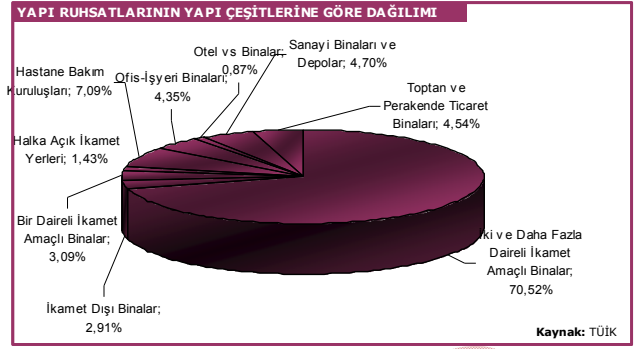
İNŞAAT YATIRIMLARI

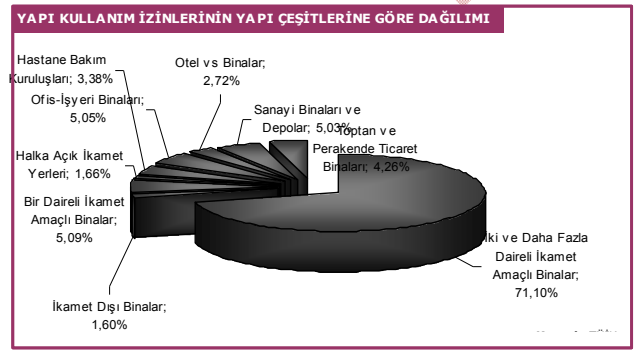
Mevcut yatırımlar göz önünde bulundurulduğunda inşaat sektörünün büyüme potansiyeli görülmektedir. Ancak bu noktada yine global krizin olası etkilerine dikkat edilmelidir. **İnşaat yatırımlarında özel-kamu ayrımına bakıldığında özel sektör ile kamu arasındaki ayrımın oldukça azaldığı görülmektedir.** Buna göre 2008'de krizin etkili olduğu dönemlerde ekonomiyi canlı tutmak için inşaat yatırımlarına ağırlık veren kamu sektörünün global krizin konuşulduğu bu dönemde yeniden hareketliliği koruma çabasına girdiği görülmektedir. Nitekim, 2. çeyrekte inşaat yatırımlarındaki artış kamuda %3,7, özelde %17,6 olurken, 3. çeyrekte aradaki fark azalmış; kamuda %9,7, özel sektörde %11,6 düzeyinde gerçekleşmiştir.

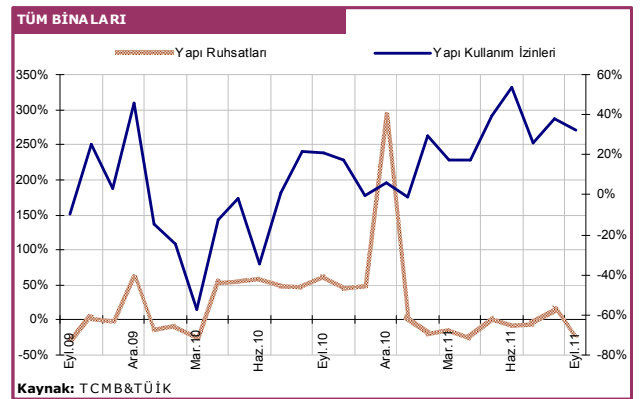
Yapı izinleri rakamları incelendiğinde inşaat sektörünün yine 'akıllı adımlar' attığı görülmektedir. Buna göre uzun vadeli adımları atmadan önce küresel gelişmelerin netleşmesini bekleyen sektör, orta vadeli yatırımlarda ise hızlı hareket etmektedir. Bunun sonucu olarak göre yapı ruhsatında geçen yıla göre bir düşüş yaşandığı görülürken, yapı kullanım izinlerinde artış oranları oldukça yüksek bir düzeyde gerçekleşmiştir. Buna göre yapı ruhsatlarında geçen yılın dönemine göre Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarındaki değişimler sırasıyla -%4,97, %14,95 ve -%21,58 düzeylerinde oluşurken, aynı dilimde yapı kullanım izinleri %25,87, %37,91 ve %31,93 düzeyinde artış kaydetmiştir. Yani inşaat sektörü yeni projelerin işaretçisi olan yapı ruhsatı alımında temkinli davranmış, buna karşın elindeki projeleri bitirme eğilimine giderek yapı kullanım izni alımlarında hızlı bir artış yaşanmasına neden olmuştur. Buna bağlı olarak yılın 3. çeyreğinde 29,82 milyon m² yapı ruhsatı alınırken, 25,69 milyon m² yapı kullanım izni talep edilmiştir.

Yapı ruhsatı alımındaki dağılım incelendiğinde ise konutun ağırlığı görülmektedir. Buna göre yapı ruhsatları talebinde konutun payı %70,52 düzeyinde olmuştur.

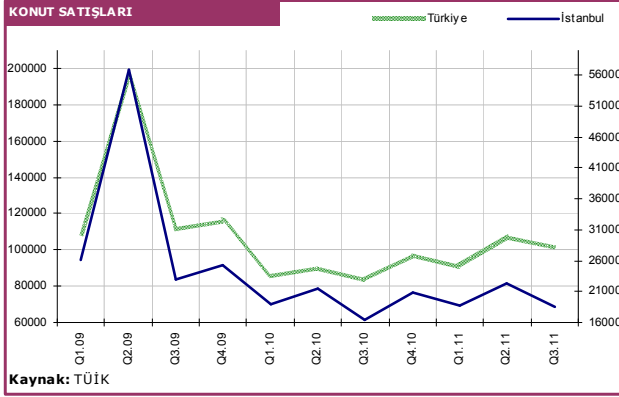
Yapı kullanım izinlerinde sektörlerin oransal dağılımına baktığımızda **konut sektörünün payının yine %70'in üstünde olduğu görülmektedir.** Bununla birlikte sektöre katma değer yaratan son dönemin moda yapısı alışveriş merkezlerinin yanı sıra ofis, hastane ve sanayi binalarının toplamdaki payı %20 düzeyinde kalmıştır.

Alt başlıkları incelediğimizde konutta yapı kullanım izinleri ile yapı ruhsatı alımları arasındaki ayrışma net bir şekilde görülmektedir. Buna göre iki veya daha fazla daireli ikamet amaçlı binalarda Eylül ayında yapı ruhsatlarında %28,96'lık azalış yaşanırken, yapı kullanım izinlerinde %36,04'lük yükseliş

kaydedilmiştir. Bu rakamlar yatırımcıların konut sektörüne mevcut durumda daha kısa vadeli baktığını göstermektedir.

Konut satışları rakamları ele alındığında ise 3. çeyrekte, 2. çeyreğe göre tüketici talebinin hız kestiği görülmektedir. Özellikle faizlerin yeniden yükseliş trendine girmesi ve Avrupa'dan gelen kriz haberleri bunda etkili olan unsurlar olarak ön plana çıkmaktadır.

Nitekim, son açıklanan TÜİK verilerinde konut satışlarında bir önceki döneme göre %5,18'lik gerileme kaydedilmiştir. Bununla birlikte bir önceki yılın aynı dönemine göre %21,57'lik artış yaşandığı görülmektedir. Yani 2010 yılının 3. çeyreğinde 83697 düzeyinde gerçekleşen konut satışları 2011 yılının 3. çeyreğinde 101754 düzeyine çıkmıştır. Rakama bakıldığında bir önceki yıla göre yaşanan artışta baz etkisinin bulunduğu görülmektedir. Buna göre 2010 yılının 3. çeyreğinde düşük gerçekleşen konut satışları rakamının oluşturduğu baz etkisi bir önceki yıla göre satışların arttığına yönelik bir bilgi sunmaktadır. Bu noktada bir önceki çeyreğe göre değişimi dikkate almak daha yerinde olacaktır. Bu rakamlara göre meydana gelen gerilemede ise Merkez Bankası'nın adımlarının etkili olduğunu düşünüyoruz. Bölgesel olarak bakıldığında ise İstanbul'da konut satışlarının bir önceki döneme göre Türkiye ortalamasının üstünde %17,23 azalış kaydettiği görülmektedir. Bununla birlikte doğruya gidildikçe bölgesel bazda farklılaşma dikkat çekmektedir. Nitekim, Erzurum, Erzincan ve Bayburt'u kapsayan TRA1'deki konut satışlarındaki azalış %7,68 olurken, Gaziantep, Adıyaman ve Kilis'i kapsayan TRC1'de %6,29'luk artış yakalanmıştır. Rakamlar konut satışlarının ülke genelinde azalmaya başladığını göstermekte, bununla birlikte

bazı bölgelerin gayrimenkul yatırımı için daha fazla dikkat çektiğini ortaya koymaktadır.

KONUT SATIŞLARI	Miktar			Değişim*	
	Q3.10	Q2.11	Q3.11	B.Ö.Y.*	B.Ö.Ç.*
Türkiye	83697	107308	101754	%21,57	-%5,18
TR10 (İstanbul)	16320	22343	18494	%13,32	-%17,23
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	1030	1468	1456	%41,36	-%0,82
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	1058	1376	1297	%22,59	-%5,74
TR31 (İzmir)	4567	6063	5231	%14,54	-%13,72
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	1785	2138	2035	%14,01	-%4,82
TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	1843	2225	2408	%30,66	%8,22
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	5770	6882	6682	%15,81	-%2,91
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	1738	3432	3681	%111,80	%7,26
TR51 (Ankara)	13867	18026	16720	%20,57	-%7,25
TR52 (Konya, Karaman)	3019	3228	3589	%18,88	%11,18
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	5229	6499	5951	%13,81	-%8,43
TR62 (Adana, Mersin)	4019	5591	4876	%21,32	-%12,79
TR63 (Hatay, K.Maraş, Osmaniye)	1560	2439	2277	%45,96	-%6,64
TR71 (Kırıkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir)	2357	2173	2721	%15,44	%25,22
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	3745	4139	4566	%21,92	%10,32
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	459	689	686	%49,46	-%0,44
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	533	699	711	%33,40	%1,72
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	3241	3619	3871	%19,44	%6,96
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize)	1927	2334	2257	%17,13	-%3,30
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	546	781	721	%32,05	-%7,68
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	285	453	424	%48,77	-%6,40
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	2742	2830	3326	%21,30	%17,53
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	335	472	460	%37,31	-%2,54
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	2846	3309	3517	%23,58	%6,29
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	2238	3335	3036	%35,66	-%8,97
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	638	765	761	%19,28	-%0,52

* B.Ö.Y.=Bir önceki yıla göre değişim, B.Ö.Ç.=Bir önceki çeyreğe göre değişim

Bu noktada yabancıların gayrimenkul edinmesinin yolunu açan yasa önem arz etmektedir. Nitekim, bu yasayla birlikte yabancı talebine paralel olarak konut satışlarının artması beklenmelidir.

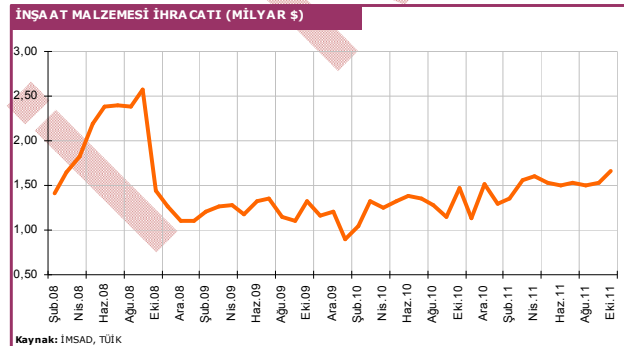
Cari açık sorunu için önemli bir çözüm olarak sunduğumuz inşaat sektörünün yarattığı cari fazladaki görünümünün korunduğu görülmektedir. Cari fazla rakamı hesaplanırken, Ekonomi Bakanlığı'nın inşaat malzemesi sektörünün ihracatını tanımlayan Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon Kodları'na üyelerimizden yapılan eklemeler katılarak oluşturulan veri seti (İlgili kodlar son haliyle 2520, 2523, 3208, 3209, 3210, 3214, 3916, 3917, 3918, 3922, 3925, 4411, 4412, 4418, 4814, 6802, 6803, 6806, 6807, 6809, 6810, 6811, 6904, 6905, 6907, 6908, 6910, 7003, 7004, 7005, 7008, 7016, 7019, 7214, 7215, 7303, 7304, 7305, 7306, 7307, 7308, 7317, 7318, 7327, 7324, 7604, 7610, 7615, 8301, 8302, 8402, 8403, 8404, 8415, 841911, 841919, 851610, 851621, 842810, 848180, 8536, 854442-49, 9405, 9406'dır.) üzerinden hesaplanan ithalat ve ihracat rakamları dikkate alınmıştır. Bu hesaplamalar dahilinde sektörün cari dengeye etkisi ve ihracatın ithalatı karşılama oranı hesaplanmıştır. Yani İMSAD olarak her ay açıkladığımız sektörün ihracat ve ithalat rakamları baz alınarak sektöre özel cari denge ve ihracatın ithalatı karşılama oranları ortaya konmuştur.

	İNŞAAT MALZEMESİ DIŞ TİCARET VERİLERİ			
	Tem.11	Ağu.11	Eyl.11	Eki.11
İhracat (Milyar \$)	1,53	1,50	1,52	1,67
İthalat (Milyar \$)	0,73	0,66	0,74	0,50
Karşılaşma Oranı	209,79%	227,41%	205,04%	334,10%
Cari Fazla (Milyar \$)	0,80	0,84	0,78	1,17

İnşaat malzemesi sektörünün Ekim ayı verilerine göre ihracat 1,67 milyar dolar düzeyinde gerçekleşirken, ithalat 500 milyon dolar seviyesinde kalmıştır. Bunun sonucunda sektörün cari dengeye doğrudan olumlu katkısı 1,17 milyar dolar düzeyinde oluşmuştur. Yani sektör 1,17 milyar dolarlık cari fazla üretmiştir. Bu rakam sektörün Eylül ayındaki 780 milyon dolarlık katkısının %49,6'lık bir artış yaşadığını göstermektedir. Dinamik bir yapıya sahip olan inşaat malzemesi sektöründeki gelişimin cari denge üzerindeki olumlu etkisinin önümüzdeki aylarda da devam etmesi beklenmelidir. Bu artışın sadece mevcut kur seviyesi nedeniyle oluşmadığı, sektörün pazar çeşitleme çabasının bir sonucu olduğu da unutulmamalıdır. Bu noktada sektöre desteğin ülke ekonomisi açısından önemi de görülmelidir.

	SEKTÖRÜN İHRACATTAKİ PAYI			
	Tem.11	Ağu.11	Eyl.11	Eki.11
İnşaat Malzemesi İhr. (Milyar \$)	1,53	1,50	1,52	1,67
İhracat (Milyar \$)	11,86	11,25	10,76	11,94
İhracat İçindeki Payı	12,90%	13,34%	14,16%	13,97%

Nitekim, ihracat rakamları içindeki payına bakıldığında Türkiye'nin gerçekleştirdiği ihracatın yaklaşık %14'ünü sektör tek başına yapmaktadır. Buna göre Ekim ayında Türkiye'nin toplam ihracatı 11,94 milyar dolar düzeyinde oluşurken, sektörün ihracatı 1,67 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiş, sektörün ihracat içindeki payı ise %13,97 olarak kaydedilmiştir.

Sektörün ihracat rakamlarında meydana gelen artışa karşın henüz kriz öncesi rakamları yakalayamadığı görülmektedir. Nitekim 2008 krizi öncesinde aylık ihracatın 2,5 milyar doların üzerinde olduğu görülmektedir.

Madde Adı	İNŞAAT MALZEMESİ EKİM DIŞ TİCARET VERİLERİ	
	İhracat	İthalat
Alçı taşı, anhidrit ve alçılar	7.336.066	499.054
Çimento	78.452.276	151.683
Sentetik polimerler esaslı; suyu ortama eriyen/dağılan, boya ve vernik	11.982.291	18.514.687
Sentetik polimerler esaslı; sulu ortamda eriyen/dağılan boya ve vernik	10.504.817	8.913.335
Diğer boya ve vernikler (emaye/laklar/pigment)	3.325.669	1.682.994
Macunlar, renkli çimentolar ve boyacılıkta kullanılan sıvama maddeleri	11.685.038	10.999.113
Plastikten monofil, çubuk, profiller-enine kesiti > 1mm.	27.553.252	4.087.867
Plastikten tüpler, borular, hortumlar; conta, dirsek, rakor vb	71.488.382	18.166.174
Plastikten yer kaplamaları-duvar ve tavan kaplamaları dahil	3.369.927	4.243.761
Plastikten küvet, duş, lavabo, bide, hela küveti ve donanımları	7.622.067	3.790.176
Plastikten inşaat malzemesi	26.731.141	3.812.014
Lif levha, orta yoğunlukta	26.693.089	18.371.387
Kontrplaklar, kaplama panolar, benzeri kaplama ağaçlar	1.396.367	21.804.104
Bina, inşaat için marangozluk, doğrama mamulleri	11.012.219	4.969.621
Duvar kağıtları, duvar kaplamaları, cam kağıtları	1.153.397	1.335.567
Yontulmaya, inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayagan hariç)	72.898.050	17.429.364
İşlenmiş kayagan taşı, kayagan taşından eşya	38.426	45.636
Mineral yünü, genişletilmiş youtlayıcılar, karışımları	1.649.764	5.938.605
Asfalttan/benzeri maddeden eşya	3.284.695	2.803.181
Alçıdan, alçı esaslı bileşiklerden eşya (levha, pano, karo vb)	2.750.613	710.462
Çimentodan, betondan, suni taştan eşya	5.532.461	1.622.050
Amyantlı çimentodan, selülozlu çimento vb den eşya	1.507.781	12.698
İnşaatla kullanılan seramik tuğlalar, döşeme blokları, karolar	221.311	669
Kiremit, baca sapkalı, baca boruları vb seramik eşya	357.636	85.918
Karo, küpler vb. eşya-cilasız/sırsız seramikten	6.343.063	1.436.273
Sırlı seramikten döşeme, kaldırım taşları, şömine, duvar karosu	39.159.247	2.848.370
Seramik musluk taşları, lavabolar, küvetler, bideler vb	15.532.804	547.311
Dökme cam veya haddeden geçirilmiş cam	354.426	140.524
Çekme veya üfleme cam-yaprak halinde	124.997	214.957
Perdelenmiş cam, levha, yaprak halinde; parlatılmış, cilalanmış	3.223.797	8.390.161
Çok katlı yalıtım camları	5.011.490	242.615
Camdan kaldırım blokları, tuğla, karo, kiremit, mozaik, köpük cam	898.896	906.955
Cam lifleri, cam yünü ve mamulleri-iplik, dokuma vb	8.029.022	13.344.268
Demir/çelik çubuklar (sıcak haddeli, dövülmüş, burulmuş, çekilmiş)	452.717.634	7.095.966
Demir/çelik çubuklar (diğer)	4.105.798	7.933.624
Dökme demirden tüpler, borular, içi boş profiller	1.456.972	1.331.243
Demir/çelikten dökme hariç/dikişsiz tüp, boru, içi boş profil	7.803.530	37.624.581
Demir/çelikten diğer tüp ve borular-kaynaklı vb -çapı>406, 4mm	32.715.870	112.191
Demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller	116.872.427	19.382.489
Demir/çelikten boru bağlantı parçaları (rakor, dirsek, manşon)	10.693.004	13.831.509
Demir/çelikten inşaat ve aksamı	103.412.859	11.810.931
Demir/çelik çiviler, pöneler vb.	2.731.336	616.455
Demir/çelikten civata, somun, tavan halkası, vida, perçin, pim vb.	24.790.695	48.258.136
Demir/çelikten sağlığı koruyucu eşya, tuvalet eşyası ve aksamı	8.710.100	1.134.901
Aluminyum çubuk ve profiller	57.228.482	2.321.368
Aluminyum inşaat ve aksamı	16.627.070	3.559.448
Aluminyumdan eyde kullanılan; sağlığı koruyucu eşya vb. aksamı	5.833.153	2.860.983
Adi metallerden kilitler, sürgüler, kilidi olan fermuarlar vb.	13.396.893	16.880.775
Adi metallerden donanım, tertibat vb. eşya	32.237.592	31.312.722
Buhar jeneratörleri, kızgın su üreten kazanlar	3.638.938	6.402.488
Buhar kazanları dışında kalan merkezi ısıtma kazanları	39.013.559	28.220.759
Buhar kazanları, ısıtma kazanları için yardımcı cihazlar	499.116	1.037.779
Klima cihazları-vantilatörleri, ısı, nem değiştirme tertibatı	13.542.918	41.575.429
Gerilimi 1000 voltu geçmeyen elektrik devresi teçhizatı	45.558.288	83.656.738
Diğer aydınlatma cihazları, lambalar, ışıklı tabela, plaka vb.	20.844.555	34.989.018
Prefabrik yapılar	25.818.326	2.505.603
Gazla çalışan elektriksiz anında su ısıtıcılar	686.899	704.126
Diğer elektriksiz anında/depolu su ısıtıcıları	1.312.900	789.937
Asansörler, skipli yük kaldırımları	2.314.876	5.908.312
Diğer muslukçu eşyası	27.835.499	55.775.674
Elektrikli su ısıtıcılar, daldırma suretiyle ısıtıcı cihazlar	1.059.182	1.886.839
Depolu ısıtıcı radyatörler	381.466	0
Bağlantı parçaları takılmış olan (gerilimi:<1000 V.) diğer elektrik iletkenleri	9.500.064	13.816.847
Diğer elektrik iletkenleri (gerilimi=<80 V. için)	116.750.081	11.559.473
Toplam	1.667.314.559	674.757.898

Alt sektörlerle bakıldığında ise ihracatta lider konumda %27,15'lik pay ve 452,7 milyon dolarlık ciro ile demir/çelik çubuklar bulunmaktadır. Bunu %7,01'lik pay ve 116,87 milyon dolarlık ciro ile demir/çelikten diğer tüpler, borular, içi boş profiller izlemektedir. 3. sırada ise %7'lik pay ile diğer elektrik iletkenleri izlemektedir.

Kendi kaynakları ile iyi bir performans ortaya koyan sektörün, bu olumlu görünümünü önümüzdeki aylarda da sürdürmesi beklenmelidir. Pazar çeşitlemesi bu noktada önemlidir. Yurtiçi talepte ise yabancılara satış izni çıkması ile ciddi bir talep artışı görülebilir. Buna bağlı olarak sektörde hareketliliğin artarak sürdüğü gözlenebilir.